

Ivana Kuzmanović

AMOR PORTEÑO

Copyright © Ivana Kuzmanović
Copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Nećemo prestati da istražujemo
a kraj svih naših istraživanja
biće da ponovo stignemo na mesto sa koga smo krenuli
i da to mesto po prvi put spoznamo.*

T. S. Eliot

BITNO JE DA SE DOGODILO

Nemajući bolje rešenje, i pod teretom zimske jakne s koje se otapao sneg, učinila je to: skinula je čizmu tako što je levom nogom nagazila petu desne; nije to volela zato što su čizme bile njen omiljeni deo garderobe i takva grubost ih je povređivala. A to je podrazumevalo da će na petu leve morati da nagazi bosim stopalom. Tada će se čarapa ukvasiti i uprljati snegom što se nahvatao na donu od sirove gume. Zatim će morati da promeni čarape. Biće potpuno glupo skinuti sa sebe hulahopke i ostati u donjem vešu, a ne otići pod tuš. Skidanje čizama nakon šetnje najedanput se pretvara u tuširanje. Jaknu je prethodno morala da odnese na terasu, kao i mokru obuću s koje se cedilo. Kako je čarape već bila ubacila u kupatilo, hladni beton zastakljenog balkona dotakla je golim tabanima i osetila kako joj se zima uvlači pod kožu. Sada je već dobila dobar razlog da se raduje toploj vodi koja će uskoro kliznuti preko naježenog tela grejući ga i opuštajući.

Sela je u malenu kadu, u kojoj je teško bilo pronaći udoban položaj, ali su joj miris omiljenog gela i temperatura vode

prijali toliko da joj se na licu pojavio osmeh zadovoljstva. Tek tada je shvatila da je veoma retko u prilici da u kupatilu provede onoliko vremena koliko bi ponekad želela. Dnevni ritam u njihovoj porodici ostavljao joj je malo prostora za samoću, kojoj je inače volela da se prepušta i koja joj je često bivala čak i neophodna. Ali kada je reč o pauzama, uglavnom su to bile one osminske, četvrtinske... nikada dovoljno duge da udahne onoliko vazduha koliko je potrebno da ispuni pluća. Ovo je prvi put da su Marko i Jovan nekud otputovali bez nje. Na aikido seminare Marko je odlazio dva puta godišnje. Prošle godine i Jovan je počeo da trenira i ispostavilo se da je veoma talentovan. Zato su na zimske pripreme ovoga puta otišli zajedno otac i sin.

Usporenim pokretima desne ruke pomerala je tuš i posmatrala svoje noge s jasno izraženim kvadricepsima, oblih kolena, izduženih listova, malo ispupčen donji stomak (zbog kojeg je proklinjala modu „niskog struka“, dok ju je Marko uveravao da joj je to najlepši deo tela, ako se izuzmu stopala i ramena), i grudi koje su, – protivrečno, s godinama bivale sve lepše. Odjedanput je shvatila da joj je koža na prsima modro-crvena i da je, izgleda, preterala s toplotom i opuštanjem. Uvijena u narandžasti bade-mantil, s peškirom umotanim oko glave u obliku turbana, stala je ispred stalka sa kompakt-diskovima i predano birala muziku koju će sada moći da pusti onoliko glasno koliko joj duša ište. *Slike sa izložbe* Musorgskog u trenu su od male radne sobe napravile umetničko svetište. Od rane mladosti volela je da situacije u kojima se zatiče posmatra kao kadrove filma. Po mogućstvu evropskog, jer su u njemu ljudi i situacije prikazivani veoma realistično, a estetika nije podržavala kič. Rizikujući da upravo kičem oboji scenu kojoj se zdušno predavala, ona

pođe prema bifeu i nasu sebi čašu francuskog konjaka. Više zarad scene nego radi konjaka. Na radnom stolu nalazile su se započete skice antičkih bogova kojima je trebalo ilustrovati knjigu *Ilijada i Odiseja* za decu. Nađa je predavala likovnu umetnost u školi *Braća Baruh*, a honorarno radila kao ilustrator u jednoj izdavačkoj kući. Nostalgično je pogledala u svoj štafelaj, koji nije dodirnula godinama. Ali u ovom trenutku, i grafitna olovka bila je dovoljna da isprati stvaralački pokret koji joj je najednom krenuo iz grudi ka zglobovima prstiju. Kroz tabane je osećala toplinu podnog grejanja; na dugom putu od usana do stomaka, golicavu vrućinu izazivao je *Courvoisier*; unutrašnje biće vrilo je pod naletom inspiracije; napolju je vejao sneg.

Odložila je skice muškaraca preizražene muskulature i žena duge talasaste kose i izvadila novi, prazan papir. Na njemu se ubrzo mogao razaznati ležeći ženski akt, bez glave, zrelih grudi, oblog trbuha, s jednom nogom ispruženom, drugom savijenom, leve ruke podignute dok desna prekriva Afroditino uzvišeno ispupčenje... Klavirski ciklus ruskog kompozitora beše stigao do dela nazvanog *Baba Jaga* kada su se Nađini pokreti ubrzali, a žensko telo pod njenim prstima počelo da drhtulji dotaknuto finim, svetlim i tamnijim senkama. Pojačavala je i popuštala pritisak olovkom dok se oblik pred njom zgušnjavao. Otpila je još jedan gutljaj posmatrajući kako se grafitna nagost pomera. Prvo joj se učinilo da gola žena diše, a odmah potom da diše njenim plućima. Laki trzaj prošao joj je telom, kao da se sa crteža prelio sve do stopala.

Ustala je, prišla prozoru i otvorila ga. Udahnula je igličavi vazduh nekoliko puta duboko.

Treba disati punim plućima, pomislila je i odlučila da iskorači iz ove scene. Upalila je centralno svetlo, obukla pidžamu i vunene patofne i izvadila mobilni telefon iz tašne:

„Šta rade moji snažni momci?“

„Učimo kako se koristi snaga protivnika“, ispalio je Jovan hitro rečenicu koju im je trener ponavljao često kao samu suštinu aikida.

„Ma nemoj molim te. A da li je za to korišćenje ipak neophodno pojesti celu večeru?“

„Jeste, i pojeo sam je.“

„Je l' ima puno snega?“

„Ima, sankali smo se, a posle vežbali padanje u dubok sneg.“

„Znači, uživancija?“

„Uživancija.“

„Daj mi sada tatu, Jole. Lepo spavaj. Ljubim te.“

Skoro da se glasno nasmejala shvativši da je legla na svoju, desnu polovinu kreveta i zauzela samo onoliko prostora koliko bi joj ostalo kada bi se Marko, visok skoro dva metra, krupan i mišićav, uvukao pod jorgan. Zaspala je potrbuške, nogu i ruku raširenih kao u predaji.

Sutradan je već u ranim popodnevrim satima uvidela da je zaboravila kako se koristi slobodno vreme. Nije trebalo skuvati ručak za sutra, niti prekontrolisati Jovanove zadatke, nije bilo uobičajenog vašara koji bi trebalo pospremiti... Televizor je bio isključen, nisu se čuli glasovi ratnika iz kompjuterskih igrice, melodije s mobilnih telefona nisu se oglašavale. Odлучila je da napravi listu želja i rasporedi ih u sedam slobodnih dana. Prva na listi bila je masaža, za kojom je vapio svaki deo njenog tela, a naročito vrat i ramena, zbog kojih ju je u poslednje vreme bolela glava.

Maserka Snežana je kombinovala relaks i šijacu masažu sa akupresurom, a s obzirom da je nekoliko godina živela s

jednim tibetanskim posvećenikom, raspolagala je i nekim ezoteričnim znanjima, o kojima nikada nije govorila. Inače je govorila malo, tek toliko da bi klijenta podstakla na saradnju. Uputstva je davala mekanim, tihim glasom, podsećajući da je masaža dvosmeran proces i da će onaj kojeg masira dobiti onoliko koliko bude mogao i želeo da primi. Zbog toga je odabirala svoje klijente prema energetskim podudarnostima, smatrajući da je odnos fizioterapeuta i klijenta veoma ekskluzivan i intiman. Sportsku, anticelulit i relaksirajuću masažu zainteresovani danas mogu dobiti u svakom fitness, velnes i spa centru, kozmetičkom salonu, bazenu ili hotelu.

Ona je pružala mnogo više... a to nije mogao da primi svako. I pitanje je da li bi sistemom njene intuitivne selekcije Nađa bila izabrana da nije bilo preporuke njihovog zajedničkog prijatelja Viktora, profesora na Likovnoj akademiji. Obe su bile začuđene činjenicom da su se poslednji put videle pre skoro godinu dana, kada je Nađa imala upalu išijalgičnog nerva.

„Šta vas boli?“, pitala je Snežana glasom u kojem je bilo toliko daha da je gicalo i kroz slušalicu.

„Ne boli me ništa, htela bih da se opustim, sama sam i konačno mogu da odvojim malo vremena.“

„Draga Nađa, čovek mora da *ima* vremena za sebe, a za druge da ga *odvaja*... Kada želite?“

„Danas, ako ste slobodni.“

„Mogla bih da dođem kod vas u pola sedam.“

„Odlično, to mi odgovara.“

U raznobojne staklene posude stavila je mirišljave sveće, koje su se koketno prenemagale uz muziku Andreasa Folenvajdera. Električna harfa potčinjavala se njegovim dugim

noktima i zahtevu da se tajna sa albuma *Kryptos* postepeno otkriva. Snežana je poređala bočice sa eteričnim uljima na nizak drveni stočić od orahovog drveta.

Levu ruku stavila je na Nađino teme, a desnu je ispružila do stopala. „Glađenjem“ aure Snežana je započinjala svoj ezoterični tretman povezujući sve delove tela s krunskom čakrom na vrhu glave. Zatim je pristupala „gnječenju“, čija je svrha bila da telo postane svesno podrške, oseti poverenje i prepusti se. Jer prepuštanje je osnovni uslov uspešnosti. Kako masaže tako i svega drugog. Ovaj zahvat kretao se putanjom velikog jang kanala do ušiju, a onda jin kanalom do korena kičme.

Jasminovim uljem masirala joj je stopala i šake, eukalip-tusom vrat i ramena, a torzo pomorandžinim uljem u koji je stavljala sitno mleveni sušeni ruzmarin. Ubrzo, disanje dve žene postalo je usklađeno, a uzajamno davanje i primanje nauljeno je klizilo. Iznenada, Nađino disanje napustilo je ujednačeni ritam i počelo da ubrzava. Začulo se najpre ste-njanje koje se pretvaralo u jecaje. A onda je Nađa briznula u plač dok joj je telo drhtalo. Snežana nije zastala, niti je išta pitala. Kolenima joj je pritiskala donji deo tela, laktovima plečke, dok dlanove beše sklopila kao u molitvi. S vremena na vreme, Snežana bi ispustila dubok i glasan izdah i otrešla ruke sa strane. Kad je Nađa prestala da plače, rekla je:

„To smo očistili... Hajde sada, okrenite se.“

Završnice ove holističke masaže Nađa nije bila svesna jer je spokojno spavala. Probudili su je laka drhtavica opuštenog tela i snažan pritisak u bešici. Snežana je sedela prekrštenih nogu u lotos položaju i žmurila.

„Blokirana energija“, prošaputala je ne otvarajući oči.

„Kako blokirana?“

„Umom“, skoro nečujno je izgovorila.

„Ne razumem, kako umom?“

„Kada nešto ne razumemo, znači da mu nije došlo vreme. Ne brinite, razumećete... Ja sada idem. Vi, pravo u krevet.“

Poslušala ju je. Uvukla se u krevet ne spustivši zastore na prozorima. Gledala je kako se pomeraju gole grane okićene injem. U snu je čula graktanje svrake s Moneovog zimskog pejzaža.

Subotnje sunčano jutro, tiho i belo, ušlo je neometeno i probudilo je uprkos njenoj nameri da spava duže, sada kada napokon može da se izležava i meškolji ako hoće i do podneva. Ali dan je za nju imao drugačiji plan. Na podu dnevne sobe dočekali su je potrošene sveće, jorgan, čaršav, doko-lenice, veliki peškir i jastučići. Odvojila je stvari za pranje, bacila letimičan pogled na Jovanovu sobu, a zatim otvorila Markovu sportsku torbu i iz nje izvadila belu majicu i par čarapa za koje nije bila sigurna da li su čiste ili nisu. Uključila je program za beli veš, napravila sebi doručak i nes-kafu i pustila *Fashion TV*. Onda je izvukla časopise koje je po inerciji kupovala i prelistavala, nemajući vremena da ih pročita i posveti im pažnju., a neki su to, poput časopisa *Sensa*, i te kako zasluživali.

Znači ovako izgleda kad se *izbleji* pre podne, pomislila je i nasmejala se setivši se svoga mlađeg brata koji je još uvek živio s roditeljima. Svakog vikenda kada bi se javio na telefon, a ona ga pitala šta radi, odgovarao je: „Ništa naročito, blejim.“ Taj njegov odgovor ju je nervirao. Kako muškarac u najpotentnijoj dobi može stalno da *bleji*? I kakav je to izraz

koji čoveka stavlja u istu ravan s domaćom životinjom, kojoj se, pride, u basnama pripisuje glupost? Sada joj se učinilo da mu je možda podsvesno zavidela. Ona nikada nije raspolagala tom vrstom slobodnog vremena. Nije mogla ili nije htela, ko bi to znao?

Njen prepodnevni mir naglo je bio narušen kada je ušla u kupatilo i potpuno pokvasila vunene naglavke u vodi koja se izlivala iz mašine za pranje natapajući ljubičaste prostirke. Osetila je neki nepoznat miris, nalik plastici koja se topi. Brzo je izvukla kabl iz utičnice i otvorila vratanica; voda je neometano jurnula iz poluprazne mašine. Pokušala je da joj doskoči sunđerom, magičnom krpom i peškirom i zaključila kako ova tužno-komična scena u njoj budi osećaj klasične ženske bespomoćnosti. Pokupila je onoliko vode koliko je mogla i odlučila da pozove muža i zatraži savet. Markov telefon, međutim, beše nedostupan i ona se doseti da je prepodnevni trening u punom zamahu. Pozvala je roditelje, javio se Peđa:

„Čao, šta radiš?“

„Ništa...“

„Blejiš!“

„Jes, ofkors!“

„Daj mi tatu, crkla mi je mašina; voda se razjurcala na sve strane i poplavila kupatilo... A taman sam radila isto što i ti.“

„Šta će ti tata? Imam ja super majstora, brat mog ortaka.“

„Je l' mu to jedina preporuka, to što je brat?“

„Ne, stvarno je dobar majstor, ništa ne brini... Evo ti broj, zove se Vanja.“

Dva sata kasnije otvorila je vrata visokom mladiću s vunenom kapom na glavi; u ruci je držao alat, a na licu kolgejt osmeh uokviren bradom i brkovima od nekoliko dana. Odvela ga

je na mesto izvora problema, razbojničkog prepada na njeno mirno subotnje prepodne, i ostavila ih nasamo. Majstora i problem. Pripremala je miso supu i sojine čufte kada je mladić objavio trijumf nad neprijateljem, ponovno uspostavljenu pokornost mašine za pranje veša prema svojoj vlasnici. Objasnio joj je prirodu kvara utešivši je rečima da više nema razloga za brigu. Ponudila ga je kafom.

„Da li bi vam smetalo da zapalim?“

„Iskreno, bi. Ovde se ne puši. Izvinite.“

„To je potpuno u redu... samo onda ne bih kafu, hvala vam.“

„Sok od borovnice, čaj?“

„Sok, hvala.“

Seli su na visoke stolice za barom koji je odvajao kuhinju od trpezarije. Nađa se osećala pometenom kao da je ona gost u nepoznatom prostoru, gde joj blizina nepoznatog muškarca stvara nekakav nemir koji u sebi krije rumenilo stida.

„Lepo vam je ovde. Prijatno, udobno. Vidi se da ste stan sređivali s ljubavlju.“

„Hvala... da, zaista je lepo. Doselili smo se pre dve godine, kada je Jovan, moj sin, pošao u školu. On i suprug su na Tari, na aikido seminaru...“

„To je sjajno, otac i sin treniraju isti sport... Ja sam nekada trenirao realni karate. Dugo, petnaest godina... Ponekad mi je žao što sam prestao, ali stigle su neke druge obaveze... E pa hvala, sada moram da pođem.“

Pružila mu je novac i u zamenu dobila vizit-kartu i stisak ruke, kao i izjavu da ga slobodno pozove ako bilo šta zatreba. Dok je zatvarala vrata, stigla je da ugleda njihanje uskih kukova i sasvim malenu stražnjicu s koje su farmerke visile tako da su džepovi bili u visini butina. Maslinastozelena vijetnamka zategla se preko širokih leđa iznad kojih je štrčala crna

vunena kapica i nekoliko tamnih kovrdža. Kada je okrenula ključ u bravi, protresla se kao moker pas i ispustila dubok izdah s naglašenim glasovima b i r, (nešto kao mbbrrrr...), ni sama ne verujući u spontanost svog reagovanja. Prevrnula je očima, karikirajući malaksalost od koje bi se mogla srušiti na pod i glasno izgovorila:

„Uffff... Dakle, postoje neke stvari koje možeš samo dok si mlad...“

A ona *ih* nije ni tada... *Te* stvari... Pre Marka je imala dve veze i obe su trajale po pet godina. Zato se Marko često šalio da, ako preguraju petu, sigurno su račinili prokletstvo koje je na Nađu bačeno u pubertetu. Sada je već deseta godina kako su zajedno... ali strah nije sasvim nestao. Pomišljao je da je možda svaka peta kritična i za svaki slučaj želeo je da što pre prođe. Bio je zaljubljen u svoju ženu isto kao i prvog meseca, kada je strahovao da ne ispadne smotan i glup jer mu je raspodela krvi bivala neravnomerna, a manjak kiseonika u mozgu očigledan. Nikada nije uspeo da shvati sve te tvrdnje psihologa, seksologa, fiziologa i drugih *ologa* da je stanje zaljubljenosti ograničeno vremenom između šest meseci i dve godine, i da nakon toga hormoni počinju drugačije da se luče. Da svaka potreba ili želja zadovoljenjem neminovno prestaju, a slatka čežnja ili žudnja traže druga srca da se u njih usele.

Naprotiv, njegovo lice bi se ozarilo svaki put kada bi čuo Nađin glas ili kada bi je ugledao kako ga u parkiranim kolima čeka ispred firme četvrtkom, jer toga dana u školi završava ranije. Prirodna reakcija njegovog tela nije izostala nikada dok je posmatrao kako ruku ispruženih uvis navlači spavačicu, koja bi se uvek zaustavila na grudima pre nego sklizne preko male-nog, oblog stomaka i stane iznad kolena. Detinjasto se radovala

njegovim trapavim komplimentima, njegovoj nemoći da pri-krije uzbuđenje i želju, pa ga je zadirkivala, umiljavala se i maznim glasom šaputala. Ne bi mogao da se opredeli uzbuđuje li ga više kada izgleda kao devojčica, u dokolenicama i s dve šnale na šiškama ili u flanelskoj spavačici s polumesecima; u čipkanom rublju i samodržecim najlon čarapama, ili dok u trenerci i majici na bretele priprema večeru. Ili kada, potpuno naga, leži potrbuške tek neznatno podignutih kukova i nogu raširenih tek toliko da nagoveste mogućnost rastvaranja. Tada joj je govorio: „Trebalo bi da mi svaki put kažeš: 'Svaka tebi čast, Marko, kad ovo možeš da podneseš?'“ A ona bi šapatom mrmljala: „Svaka ti čast, Markić.“

Njihova spavaća soba bila je uvek izvor zajedničkih zadovoljstava i blaženih buđenja, a najveći problem bio im je gušenje oslobađajućih uzdaha. „Otići ćemo na planinu da vičemo i vrištimo za sve progutane krike i neizgovorene reči. Sada ih sakupljaj, pamti ih...“, govorio bi joj pre nego što ih san ponese.

„Obećaj da me nećeš ismejavati ako ti sada nešto kažem – izgovorila je konspirativno približavajući slušalicu ustima.

„Obećavam“, bez razmišljanja je odgovorila Jovana, Nađina drugarica *iz peska*, koja je krstila njihovog sina.

„Danas mi se pokvarila mašina. Peđa mi pošalje nekog njegovog majstora, kaže jeste klinac, ali dobro radi. Popravi on mašinu, popije sok, ispratim ga i otkrijem da uopšte ne dišem, da sam se sva unezgodila. Zatvorim vrata i stresem se sva, otpuhnem dva puta i sama sebi izgovorim: 'E, postoji nešto što možeš samo dok si mlad.'“

„A zašto samo dok si mlad?“

„Pa zato što je tip klinac, zato što je barem deset godina mlađi od mene...“

„Ništa te ne razumem. A da nije mlađi, ti bi se bacila na njega?“

„Ma ni slučajno, vidiš da sam se smotala pa ne umem ni da ti objasnim. Htela sam, u stvari, da kažem – da sam ja sad mlada, ja ne bih bila udata, a da nisam udata, ja bih bila slobodna da se smuvam s nekim od kojeg me je prošla jeza kakvu nikada nisam doživela.“

„Ali, Nađa, to s majstorima je viđena fora... Nikada mi se nije sviđalo što su tvoje veze više ličile na brak nego na zabavljanje...“

„Nisam znala da je to neka fora, ali znam da majstori nisu ovakvi... Kapiraš: ja nikada nisam tako reagovala ni na jednog muškarca.“

„Koliko ja znam, nisi. I šta ćeš sad?“

„Glupo pitanje. Baš ništa. Samo sam htela da ti kažem, pa da na miru mogu da zaboravim, a ti da me jednog dana podsetiš, kada budemo sasvim stare.“

„Ako posenilim, pa uobrazim da se to dogodilo meni a ne tebi?“

„Nebitno. Bitno je da se dogodilo...“

* * *

Sedam dana nije ni malo ni mnogo. Ništa nije ni malo ni mnogo samo po sebi, odvojeno od konteksta. Ali, i s kontekstom i bez njega, Nađa se uželela Jovana i Marka kao da je prošlo sedam godina. Ovo je bilo njeno prvo odvajanje od

sina duže od jednog dana. Nisu ga učili da dečaci ne treba da pokazuju osećanja, da treba da budu uvek hrabri i jaki, a da se moraju pretvarati da su takvi i onda kada to nisu. Nisu ga učili ni da dečaci ne plaču, niti da moraju pojesti sve iz tanjira. Naprotiv, Jovana su učili da uvek pokaže kako se oseća, da se ne stidi, da se ne pretvara, da je najbolji takav kakav je, da je reč mnogo važna i da je, i kada je najtiše izgovorena, čuju anđeli s neba, kao i da ružne reči mogu da im trajno oštete krila.

Trčao je u susret majci, raširenih ruku, iz sveg glasa vičući: „Mamaaaaa!“ Obrazi su mu bili rumeni, usne kao nakarmisane, crvena krvna zrnca vidno su se namnožila za ovih nedelju dana provedenih na Tari. I Marko je dobio lepu boju, preplanuo je, osvežio se i, kao i njegov sin, nimalo se nije libio da toj mami pokaže koliko je se uželeo.

Putem do kuće prepričavali su događaje iako su neke od njih već pominjali u telefonskim razgovorima.

„Šta je na kraju bilo s mašinom?“, pitao je Marko gledajući lepi profil svoje žene, koja je držala ruke na volanu uvek na „deset i deset“, kako ju je učio njen instruktor vožnje, uz objašnjenje da je „samo bezbedna vožnja dobra vožnja“.

„Ne znam tačno, nešto se zapušilo, neki filter i još nešto...“, nemušto je odgovorila Nađa osećajući da se i njoj obrazi rumene, iako nije bila na Tari.

„Nadam se da je majstor bio fin?“, rekao je kroz smeh i pomilovao joj kosu.

„Brat Peđinog druga, fin momak... Ima li ovde gladnih? Pogađajte šta sam vam spremila!“, promenila je temu i boju glasa, dok je daljinskim upravljačem otvarala vrata garaže.

„Palaćinke!“, viknuo je Jovan.

„Ne, ali je dobra ideja! Njih ću praviti večeras, a ti ćeš biti pomoćnik glavnog kuvara; ti ćeš da ih mažeš.“

Koliko god da je protekle nedelje uživala u šetnjama, glasnoj muzici, satima crtanja, masažama i druženjima s prijateljima, dok je uz rafalne pucnje i eksplozije iz Jovanovog kompjutera koji su presecali bariton s *History chanella* rasklanjala posuđe sa stola, preplavila ju je istinska radost. Napunila je mašinu za pranje trenerkama, duksericama i čarapama izvađenim iz putnih torbi i uključila program za bojenu tkaninu. A onda je ugledala svoju misao u ogledalu i brzo napustila kupatilo.

AMOR PORTEÑO...

U veliki tiganj, u kojem su se šćućurili šampinjoni proprženi na maslinovom ulju, dodao je seckani spanać, dva češnja belog luka i malo belog vina i drvenom varjačom mešao polako kao da ispisuje broj osam, kao da crta znak za beskonačno. Verovao je da od načina i dužine mešanja hrane zavisi mnogo, a osmica izvedena sporim pokretom označavala je kretanje energije u beskonačnosti.

Viktor je uživao u svim fazama pripremanja jela: od biranja povrća, preko pranja i seckanja, do njihovog sjedinjavanja, aranžiranja i posluživanja. Jedino nije voleo to što najčešće poslužuje samo sebe i utvrdio da je najteže odrediti količinu hrane za jednu osobu. Nije voleo da je podgreva jer je verovao kineskim kulinarima koji tvrde da se podgrevanjem i čuvanjem na niskim temperaturama gubi *či* energija, najvažniji sastojak hrane ma kakvog ukusa ona bila. Još manje je voleo da je baci, svestan vrednosti svakog zalogaja kao i velikog broja gladnih u neposrednoj blizini. Tako se često događalo da pojede više nego što mu je bilo potrebno